Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Нововодолазького районного суду Харківської області 11.02.2026

м. Харків, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19^1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» 11.02.2026 здійснено відвідування Нововодолазького районного суду Харківської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівник групи НПМ;

Романова Анастасія Євгеніївна, представник громадської організації.

Суд розташований за адресою: вулиця Захисників України, будинок 1, селище Нова Водолага, Харківський район, Харківська область, 63202.

Голова суду – Пархоменко Ірина Олександрівна, керівник апарату суду – Столяренко Сергій Вікторович.

Відвідування здійснювалось у присутності керівника апарату суду.

Об’єкт моніторингу є судом першої інстанції, розглядає справи, віднесені процесуальним законом до його підсудності: цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, передбачених процесуальними законами.

Суд розташований в двоповерховій будівлі. Вхідна група будівлі суду обладнана відповідною конструкцією (пандусом) для маломобільних груп населення. При вході розміщена табличка із найменуванням суду (фото 1 Додатку).

У вестибюлі суду розміщується пост співробітників Територіального управління Служби судової охорони Харківської області, що забезпечують пропускний режим та здійснюють реєстрацію відвідувачів суду, громадський порядок і захист усіх учасників судового процесу. В приміщенні судової охорони знаходиться медична аптечка для надання першої домедичної допомоги.

В вестибюльному приміщенні в наявності місця для очікування, інформаційні стенди, на яких розміщено графік прийому громадян, правила та обов’язки учасників судових процесів, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 2, 3 Додатку).

На першому поверсі розташовані: зала судових засідань для розгляду кримінальних справ площею 44,5 $м^2$, приміщення співробітників Служби судової охорони, кабінети працівників апарату суду, канцелярія суду, санвузол для працівників суду. На другому поверсі розташовані: зала судових засідань для розгляду кримінальних справ площею 48,0 $м^2$, кабінети працівників апарату суду.

Зали обладнано камерами відеоспостереження, що забезпечує можливість здійснення правосуддя в онлайн-режимі, також наявні бокси для обвинувачених

(підсудних), засуджених із органічного скла (фото № 4 Додатку).

Під час відвідування обвинувачені (підсудні), засуджені в суді не перебували.

Попереднє відвідування суду групою НПМ здійснено 07.10.2024.

За результатами попереднього відвідування Територіальному управлінню Державній судовій адміністрації України в Харківській області та Нововодолазькому районному суду Харківської області надані наступні рекомендації:

опрацювати питання щодо реконструкції будівлі Нововодолазького районного суду Харківської області та обладнання його приміщення у відповідності до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН Суди) і Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН «Інклюзивність»);

забезпечити необхідною кількістю камер для обвинувачених (підсудних), засуджених з розрахунком 3 камери на 1 залу судових засідань для розгляду кримінальних справ з дотриманням вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди;

опрацювати питання щодо обладнання суду боксом для заїзду спеціального автотранспорту варти для посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених, або огородженої стоянки для спеціального автотранспорту варти біля зовнішнього спеціального входу;

розробити ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених; обладнати коридор, по якому здійснюється конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених кнопками звукової сигналізації;

встановити в приміщенні варти (начальника варти): пульт централізованого відеонагляду, концентратори та кінцеві пристрої охоронної та тривожної сигналізації, засобів зв’язку з постами в залах судових засідань, блоком камер та підрозділом, від якого призначається варта;

обладнати кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими;

облаштувати приміщення суду санітарно-гігієнічним приміщенням для осіб з інвалідність та маломобільних груп населення, санвузлами для відвідувачів, працівників суду та підсудних окремо для кожної з названих груп осіб;

забезпечити приміщення варти металевою шафою, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камери, спеціальних засобів та службових документів та шафою для посуду і продуктів харчування;

облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття.

Виявлені порушення усунуті частково, зокрема:

відповідно до вимог пункту 5.11 ДБН Суди та пункту 14 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція з організації конвоювання) територію суду обладнано огородженою стоянкою для заїзду спеціального автотранспорту варти для та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених (фото № 5 Додатку);

в підвальному приміщенні виконано капітальні ремонтні роботи, зокрема облаштовано конвойне приміщення та 6 кімнат для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, кількість яких відповідає вимогам пункту 6.5.2 ДБН Суди та пункту 10 Інструкції з організації конвоювання (фото № 6 Додатку);

облаштовано спеціальний санвузол для обвинувачених (підсудних), засуджених та укриття на випадок обстрілу;

в будівлі суду передбачено ізольований маршрут для обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ;

коридор, по якому здійснюється конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених обладнано кнопками звукової сигналізації;

Наразі триває етап матеріально-технічного оснащення: здійснюється наповнення конвойного приміщення та кімнат для тримання обвинувачених, (підсудних) засуджених необхідним обладнанням, технікою та меблями відповідно до функціонального призначення приміщень.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя.

1. Групою НПМ встановлено порушення пункту 6.1.8 ДБН «Інклюзивність» який передбачає, що усі приміщення загального користування (окрім технічних та технологічних) в громадських будівлях та спорудах повинні бути доступними для усіх верств населення, у тому числі для маломобільних груп населення. При розміщенні приміщень по висоті будівлі, крім сходів, необхідно передбачати пандуси, ліфти, піднімальні платформи, вертикальні підйомники або інші пристрої для переміщення. Доступ маломобільних груп населення до приміщень другого поверху суду обмежений через відсутність відповідної технічної можливості підйому та спуску або розумного пристосування.

За повідомленням адміністрації суду, слухання справ, де залучені особи, які належать до маломобільних груп населення проводяться на першому поверсі.

2. У порушення вимог пункту 11.5 ДБН «Інклюзивність» у суді не створено умов для забезпечення доступності особам з інвалідністю та маломобільним групам населення до санітарно-гігієнічних приміщень. В приміщенні суду відсутнє санітарно-гігієнічне приміщення (туалет) облаштоване для осіб з інвалідність та маломобільних груп населення.

3. У порушення вимог пункту 8.3.1, 8.3.4 ДБН «Інклюзивність» в приміщеннях суду відсутні тактильні інформаційні покажчики, зокрема зовнішня тактильна табличка, яка містить інформацію про назву об'єкта та години роботи, тактильна табличка, що позначає функціональне значення приміщення, яка містить на собі друковану текстову чи графічну інформацію у тактильному вигляді та дублюванням шрифтом Брайля.

Порушення права на професійну правничу допомогу.

4. У порушення вимог статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливлює реалізацію їх права на захист. За інформацією адміністрації суду спілкування адвокатів з обвинуваченими (підсудними), засудженими відбуваються в залах судових засідань, що може порушувати принцип конфіденційності зустрічей, або у вільних камерах для тримання утримуваних осіб.

Вищезазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державній судовій адміністрації України у Харківській області та Нововодолазькому районному суду Харківської області:

1. Вжити дієвих заходів щодо запобігання та недопущення у подальшому порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини;

2. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу;

3. Вжити заходів щодо облаштування в будівлі суду кімнати для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими.

До звіту додаються: фото отримані за результатами відвідування Нововодолазького районного суду Харківської області на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Андрій БОХВАЛОВ**

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

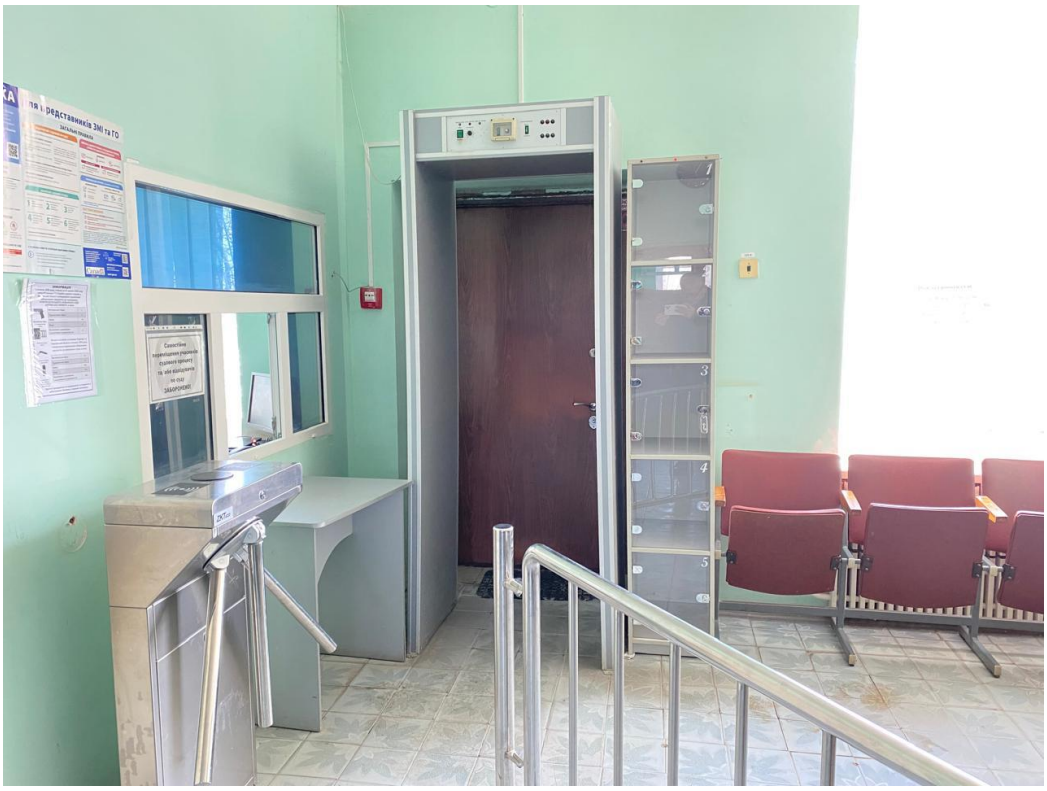

Фото 4

Фото 5

Фото 6

